

KÄSITYÖN OPETUKSEN VAHVISTAMINEN OSANA HYVINVOINTIA, OSAAMISTA JA KESTÄVÄÄ KASVUA

Käsityöopetus on suomalaisen koulutuksen aliarvostettu voimavara – aine, jossa luovuus, teknologia ja käytännön osaaminen kohtaavat. Sen avulla lapset ja nuoret oppivat ongelmanratkaisua, pitkäjänteisyyttä, yhteistyötä ja vastuullisuutta – juuri niitä taitoja, joita tulevaisuuden työelämä ja yhteiskunta tarvitsevat. Silti käsityön asema peruskoulussa on heikentynyt: tuntimäärät ovat liian pienet ja vaihtelevat kunnittain, mikä asettaa oppilaat eriarvoiseen asemaan. Nyt on aika varmistaa, että jokaisella suomalaisella lapsella on mahdollisuus oppia nämä elintärkeät taidot. Käsityön vahvistaminen on strateginen investointi Suomen kilpailukykyyn, innovaatioihin ja hyvinvointiin.

Nyky aika tuottaa heikentyneitä kädentaitoja

Digitalisoituneen arjen ja sirpaloituneen opetuksen seurauksena monien lasten perustaidot ovat heikentyneet. Yläkouluissa joudutaan vielä opettelemaan mittaamisen, laskemisen ja materiaalinkäsittelyn perusasioita, jotka tulisi oppia jo alakoulussa. Yhdensuuntaiset suorat, kohtisuora ja symmetria-akseli käsitteinä ovat vieraita. Monilla oppilailla on vaikeuksia perustaidoissa, kuten saksien käytössä, mittavälineiden käytössä ja yksinkertaisten mittamuutosten ymmärtämisessä. Esimerkiksi 1,5 cm:n mittaaminen mittanauhasta on monille täysin vierasta. Nämä näkyvät vaikeuksina hienomotoriikassa, avaruudellisessa hahmottamisessa ja kirjoittamisessa. Tutkimusnäyttö osoittaa, että heikko hienomotoriikka heijastuu suoraan sekä matematiikan että lukutaidon osaamiseen.

Nykyinen tilanne on epäoikeudenmukainen

Nykyinen tuntijako painottaa alkuopetuksen käsitöitä, jolloin 4.–7. luokkalaisten tunnit ovat monissa kunnissa puolittuneet verrattuna aiempaan. Eri kunnissa käytettävä tuntimäärä vaihtelee, mikä johtaa eriarvoisuuteen. Minimitunneilla ei voida saavuttaa opetussuunnitelman tavoitteita. Monet opetuksen järjestäjät ovat lisänneet käsityön tunteja, mikä johtaa hyvin eriarvoiseen tilanteeseen. Esimerkiksi tamperelainen tai oululainen nuori opiskelee peruskoulunsa aikana neljä vuosiviikkotuntia enemmän käsityötä kuin vantaalainen. Kaikkia näitä oppilaita arvioidaan myös samoilla kriteereillä vaikka he opiskelevat hyvin eri määrän. Yhdenmukainen tuntijako turvaa kaikille oppilaille yhdenvertaisen oikeuden oppia, oikeudenmukaisen arvioinnin ja yhtäläisen jatko-opintokelpoisuuden.

Käsityönopeetus tukee tulevaisuuden osaamista

- Ongelmanratkaisu ja projektinhallinta: Käsityönopeetus on koulun oma innovaatiolaboratorio, jossa oppilaat oppivat tekemällä sen, mitä tulevaisuuden työelämä edellyttää: suunnittelemaan, ratkaisemaan ja viemään ideat maaliin. Pitkäkestoiset suunnittelu–valmistus–arviointi-prosessit kehittävät projektinhallintaa, päätöksentekoa ja kykyä kantaa vastuuta – samoja taitoja, joilla rakennetaan menestyviä tiimejä ja yrityksiä. Käsityö kasvattaa aloitteellisuutta, luovuutta ja rohkeutta kokeilla, epäonnistua ja yrittää uudelleen. Se tekee oppilaista tekijöitä, jotka osaavat ajatella, innovoida ja viedä ideat käytäntöön sekä projektit päätökseen – juuri niitä osaajia, joita Suomen tulevaisuus tarvitsee.
- Hienomotoriikka ja akateemiset taidot: Hienomotoriikan harjaantuminen vahvistaa laskemisen ja lukemisen valmiuksia. Meta-analyysi (Li ym. 2025) osoittaa vahvan korrelaation hienomotoriikan ja matematiikan osaamisen välillä sekä keskiarvon yhteyden lukutaitoon. Tämä tarkoittaa, että lapset, jotka harjoittelevat kädentaitoja, suoriutuvat koulussa paremmin. Myös suomalaiset tutkimukset vahvistavat, että käsityön ja matematiikan yhdistäminen parantaa oppilaiden motivaatiota ja ongelmanratkaisutaitoja (Kokko, Eronen & Sormunen 2015).
- Teknologia ja innovaatio: Käsityönopeetus on kasvualusta suomalaiselle innovatiivisuudelle – sieltä nousevat ne käytännön oivallukset ja luovat ideat, jotka muuttuvat tulevaisuuden tuotteiksi, patenteiksi ja vientikelpoisiksi ratkaisuuksi. Käsityön opetuksen kehittäminen vahvistaa osaamispohjaamme ja varmistaa, että Suomi säilyy teknologian ja innovaatioiden kärkimaana
- Kulttuurinen ja ekososiaalinen sivistys: Käsityö opettaa vastuullista materiaalien käyttöä sekä korjaamisen ja huoltamisen perustaitoja. Jokaisen oppilaan tulisi peruskoulun päättyessä hallita arjen käytännön taidot – kuten napin ompelu, vaatteiden korjaaminen ja polkupyörän huoltaminen, sillä ne tukevat kestävä elämäntapaa ja vähentävät kulutusta. Samalla vahvistuvat minäpystyvyys ja usko omaan kykyyn vaikuttaa tulevaisuuteen omilla valinnoilla ja osaamisella.

Käsityö tuottaa hyvinvointia koulupäivään

Käsityön tuottama hyvinvointi perustuu onnistumisen kokemuksiin ja itsensä ilmaisemiseen. Tutkimukset (Pöllänen 2015) osoittavat, että käsityö lisää minäpystyvyyttä, lievittää stressiä ja vahvistaa sosiaalisia suhteita. Käsityö tarjoaa monelle oppilaalle iloa, onnistumisen elämyksiä ja itseilmaisun mahdollisuuksia, joita akateemisemmissa aineissa ei ehkä tule (OPH). Taideaineet koulussa parantavat luokkahuoneen ilmapiiriä, vähentävät kilpailua ja kiusaamista, lisäävät luovuutta ja auttavat oppilaita hallitsemaan tunteitaan (WHO 2019). Näistä syistä taide- ja taitoaineiden lisääminen tukee myös akateemisten aineiden opiskelua.

KÄSITYÖ KASVATTA TEKIJÖITÄ, KEKSIJÖITÄ JA AJATTELIJOITA

Käsityö on silta taiteen ja tekniikan välillä: oppilas soveltaa matematiikkaa, fysiikkaa ja elektroniikkaa samalla kun suunnittelee ja toteuttaa omia tuotteitaan. Käsityönopetus on STEAM-pedagogiikan ytimessä – siinä yhdistyvät tieteellinen ajattelu, teknologia ja luova muotoilu. Nykysäilyö sisältää perinteisten tekniikoiden ja työtapojen ohella muun muassa 3D-suunnittelua, robotiikkaa ja laserleikkausta, sekä kehittää samalla projektinhallintaa, ongelmanratkaisua ja yrittäjämäistä ajattelua. Se tukee oppimista kaikissa aineissa ja rakentaa polkuja tulevaisuuden tekniikan ja muotoilun osaamiseen. Käsityön vahvistaminen on kustannustehokas investointi, joka lisää luovuutta, ehkäisee syrjäytymistä ja vahvistaa Suomen kilpailukykyä.

Toimenpiteet

1. Käsityön tuntimäärä yhtenäistetään valtakunnallisesti:

Nykyinen käsityön tuntijako ei vastaa opetussuunnitelman tavoitteita eikä takaa oppilaille yhdenvertaisia oppimismahdollisuuksia. Tuntimäärä vaihtelee kunnittain, mikä aiheuttaa eriarvoisuutta ja vaikeuttaa oikeudenmukaista arviointia. Käsityön tuntimäärää lisätään ja yhtenäistetään se valtakunnallisesti:

- **Vuosiluokat 1–2: 2 vuosiviikkotuntia. (Nykyisin 4).** Käsityön siirtäminen osin ylemmille vuosiluokille olisi pedagogisesti perusteltua, sillä taidot kehittyvät iän ja motoriikan myötä – työvälineiden hallinta, suunnittelu ja pitkäjänteinen tekeminen onnistuvat paremmin myöhemmässä vaiheessa. Alkuopetuksessa opetettavia sisältöjä on jo nyt runsaasti, eikä käsityön opetusympäristöjä useimmissa kouluissa ole tarkoituksenmukaisesti saatavilla. Vapautuva aika alkuopetuksessa voitaisiin käyttää esimerkiksi matematiikan, äidinkielen tai tunne- ja vuorovaikutustaitojen vahvistamiseen.
- **Vuosiluokat 3–6: 8 vuosiviikkotuntia (Nykyisin 5).** Lisäys toteutetaan siirtämällä osin tunteja alkuopetuksesta ja osin valinnaisaineista, jolloin kokonaiskustannus pysyy maltillisena.
- **Vuosiluokat 7–9: vähintään 4 vuosiviikkotuntia (Nykyisin 2).** Lisäys katetaan valinnaisista, jolloin kokonaiskustannus pysyy maltillisena).

Käsityö toimii sillanrakentajana taiteen ja teknologian välillä STEAM-ajattelussa ja tuottaa hyötyä laajasti muille oppiaineille. Lisäksi konkreettinen tekeminen tukee koulumotivaatiota, vähentää koulupudokkuutta ja tarjoaa oppilaille monipuolisia tapoja onnistua.

2. Peruskoulun käsityönopetuksessa ryhmäkokoo rajataan enintään 16 oppilaaseen työturvallisuuden ja pedagogisen laadun varmistamiseksi.

3. Käsityön lukiodiplomi liitetään ylioppilastutkintoon ja taito- ja taideaineiden peruskoulun päättötodistuksen arvosanat huomioidaan toisen asteen hauissa.

4. Hienomotorisia taitoja ja käsin kirjoittamista vahvistetaan varhaiskasvatuksesta alkaen osana kaikkea opetusta.

Hienomotoriikkaa ja käsinkirjoittamista vahvistetaan varhaiskasvatuksesta toiselle asteelle. Varhaiset kokemukset käsillä tekemisestä kehittävät hienomotorisia taitoja, hahmottamista ja ongelmanratkaisukykyä sekä tukevat lukemisen ja kirjoittamisen perustaitoja.

5. Opettajankoulutuksen rahoitus ja riittävä kontaktiopetus turvataan.

Käsityöopetuksen vahvistaminen on pieni kustannus mutta suuri sijoitus Suomen tulevaisuuteen. Se tukee nuorten hyvinvointia, vahvistaa osaamispohjaamme ja varmistaa, että Suomi säilyy teknologian ja innovaatioiden kärkimaana. Käsityö on Suomen valttikortti STEAM-opetuksessa: kun monissa maissa käsityö on kadonnut kouluista, meillä se tarjoaa ainutlaatuisen väylän yhdistää tieteet, teknologia, taide ja muotoilu. Opetustuntien lisääminen, ryhmäkokojen rajaaminen ja käsityön aseman vahvistaminen takaavat, että jokaisella lapsella on mahdollisuus kasvaa luovaksi ja osaavaksi tekijäksi. Noin 6-7 miljoonan euron lisätunti-investointi on kustannuksiltaan maltillinen, mutta vaikutuksiltaan mittava – se maksaa itsensä takaisin parempina oppimistuloksina, vähentyneenä eriarvoisuutena ja pienempänä erityistuen tarpeena. Käsityöopetus on perusta, jolla rakennetaan tulevaisuuden tekijät, keksijät ja innovaatiot.

Luokka	Tunnit nyt	Ehdotus	Mistä tunnit
1.-2. lk	4	2	
3.-6. lk	5	8	valinnaisista tai 1.-2. lk.
7.-9. lk	2	4	valinnaisista
yht.	11	14	

Lähteet:

Hilmola, Antti: 2023. Käsityön arviointitutkimus: Perusopetuksen käsityön oppimistulosten arviointi pakollisen oppimäärän päättövaiheessa keväällä 2021. Suomen ainedidaktinen tutkimusseura, Helsinki.

Kokko, S., & Räisänen, R. (2019). Craft education in sustaining and developing craft traditions. Reflections from Finnish craft teacher education. *Techne series - Research in Sloyd Education and Craft Science A*, 26(1), 27–43. <https://journals.oslomet.no/index.php/techneA/article/view/2911>

Kokko, S., & Dillon, P. (2016). Engaging trainee teachers with crafts and cultural heritage. *International Journal of Education through Art*, 12(1), 21–37. https://doi.org/10.1386/eta.12.1.21_1

Kokko, S., Eronen, L., & Sormunen, K. (2015). Crafting Maths: Exploring Mathematics Learning through Crafts. *Design and Technology Education: An International Journal*, 20(2), 22–31.

Li, Y., Wu, X., Ye, D., Zuo, J., & Liu, L. (2025). Research progress on the relationship between fine motor skills and academic ability in children: A systematic review and meta-analysis. *Frontiers in Sports and Active Living*, 6, 1386967. <https://doi.org/10.3389/fspor.2024.1386967>

Pöllänen, S. 2015. Elements of crafts that enhance well-being: textile craft makers' descriptions of their leisure activity. *Journal of leisure research*, 47:1, 58-78.

Pöllänen, S. Weissmann-Hanski, K. 2020. Hand-made well-being: Textile crafts as a source of eudaimonic well-being. *Journal of leisure research*, 51 (3), 348-365.

Väänänen Niina (2016). Sustainable Craft – Dismantled and Reassembled. <https://erepo.uef.fi/handle/123456789/22540?locale-attribute=fi>

Fancourt, D., & Finn, S. (2019). What is the evidence on the role of the arts in improving health and well-being? A scoping review (Health Evidence Network Synthesis Report No. 67). WHO Regional Office for Europe. ISBN 978-92-890-5455-3. Retrieved from <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK553773/>

Käsityöopettajien Liitto
Slöjdlärarybundet ry